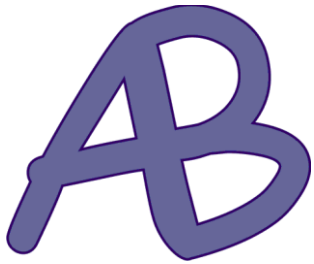

Wykład: Dziedziczenie

Dziedziczenie

Dziedziczenie

Dziedziczenie - pozwala klasie odziedziczyć zmienne i metody po drugiej. Klasę dziedziczącą nazywamy **klasą pochodną**, a klasę, po której klasa pochodna dziedziczy, nazywamy **klasą bazową**. (Klasa pochodna pochodzi od bazowej).

```
class Bazowa
```

```
{ };
```

```
class Pochodna : typ_dziedziczenia Bazowa
```

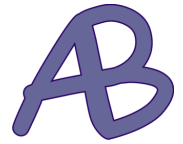
```
{ };
```


W klasie pochodnej możemy:

- zdefiniować dodatkowe dane składowe,
- zdefiniować dodatkowe funkcje składowe, zdefiniować składnik (najczęściej funkcję składową), który istnieje już w klasie podstawowej.

Definiowanie nowych funkcji składowych - bez definiowania dodatkowych danych składowych także ma sens. jest to jakby wyposażenie klasy w nowe zachowania;

Klasa nie dziedziczy:

- ✓ Konstruktorów,
- ✓ Destrukтора,
- ✓ Operatora przypisania

Typy dziedziczenia:

1. **Dziedziczenie publiczne** - najczęściej stosowane. Składowe publiczne klasy bazowej są odziedziczone jako publiczne, a składowe chronione jako chronione.
2. **Dziedziczenie chronione** - składowe publiczne są dziedziczone jako chronione, a składowe chronione jako chronione.
3. **Dziedziczenie prywatne** - jest domyślne (gdy nie jest podany typ dziedziczenia). Składowe publiczne są dziedziczone jako prywatne, a chronione jako prywatne.

Typy dziedziczenia:

```
/*
```

		sposób dziedziczenia		
		public	protected	private
widoczność		public	protected	private
w klasie		protected	protected	private
bazowej		private	-*	-*

* - niedostępne, jeśli nie ma przyjaźni

Dziedziczenie a zasięg widoczności nazw

Przesłanianie dziedziczonych metod

Dziedziczenie a zasięg widoczności nazw (przesłanianie składowych)

Jeśli składowa klasy pochodnej ma taką samą nazwę jak składowa klasy bazowej - składowa klasy bazowej zostanie przesłonięta.

W klasie bazowej można użyć przesłoniętej składowej klasy bazowej - za pomocą operatora zasięgu ::

```
Klasa_bazowa::pole;
```

Przesłaniać możemy zarówno pola, jak i metody.

Uwaga: Przeciążanie metod działa tylko w obrębie klasy.

Jeśli metody wewnątrz jednej klasy mają taką samą nazwę, lecz różną listę parametrów mamy do czynienia z przeciążaniem metod klasy.

Jednak mechanizm nie działa w przypadku dziedziczenia – metoda klasy bazowej jest przestłaniana przez metodę klasy pochodnej o takiej samej nazwie.

Dziedziczenie

Dziedziczenie a zasięg widoczności nazw (przesłanianie składowych)

```
class bazowa
{
public:
    int x=10;
};

class pochodna : public bazowa
{
    int x=1000;
public:
    void wypisz()
    {
        cout <<"x z klasy pochodnej = "<<x<<endl;;
        cout <<"x z klasy bazowej = "<<bazowa::x<<endl;
    }
};

int main()
{
    pochodna k1;
    k1.wypisz();
    return 0;
}
```

```
x z klasy pochodnej = 1000
x z klasy bazowej = 10
```


Inicjalizacja odziedziczonych składowych

Konstruktor klasy pochodnej

Dziedziczenie

Inicjalizacja odziedziczonych składowych

Aby zainicjalizować odziedziczoną część obiektu, wywołujemy w konstruktorze klasy pochodnej konstruktor klasy bazowej

```
class bazowa
{
private:
    int x;
public:
    bazowa(int parametr) : x(parametr) {} //konstruktor z parametrem
};

class pochodna : public bazowa
{
public:
    pochodna(int parametr) : bazowa(parametr) {}
    // konstruktor klasy pochodnej
    // uruchamia konstruktor klasy bazowej (przekazując do niego parametr),
    // a ten przekazuje parametr dalej, do prywatnego pola klasy bazowej
};
```


Konstruktory klasy pochodnej

- jeżeli istnieje więcej niż jeden konstruktor

```
class bazowa
{
public:
    bazowa() {} //konstruktor domyślny
    bazowa(int parametr) {} //konstruktor z parametrem
};

class pochodna : public bazowa
{
public:
    pochodna() : bazowa() {} //konstruktor klasy pochodnej
                           // uruchamia konstruktor klasy bazowej

    pochodna (int parametr) : bazowa(parametr) {}
};
```


Dziedziczenie

Jeśli na liście inicjalizacyjnej nie umieściliśmy wywołania konstruktora klasy podstawowej, a klasa podstawowa w zestawie swoich konstruktorów nie ma konstruktora domniemanego - to wówczas kompilator uzna to za błąd.

Na liście inicjalizacyjnej można pominąć wywołanie konstruktora bezpośredniej klasy podstawowej tylko wtedy, gdy:

- klasa podstawowa nie ma żadnego konstruktora.
- ma konstruktory, a wśród nich jest konstruktor domniemany.

Dziedziczenie - przykład

```
class punkt
{
private:
    int x;
    int y;
public:
    punkt(int px=0, int py=0)
    {
        x=px;
        y=py;
    }
    void wypisz ()
    {
        cout <<"x = "<<x<<endl;
        cout <<"y = "<<y<<endl;
    }
};
```


Dziedziczenie - przykład

```
class okrag : public punkt
{
private:
    int r;
public:
    okrag(int px=0, int py=0, int pr=0) :punkt(px, py)
    {
        r=pr;
    }
    void wypisz() //funkcja przesłania funkcję wypisz()
                  //z klasy bazowej
    {
        punkt::wypisz(); //siegamy po przesłoniętą funkcję
                          //klasy bazowej, gdyż inaczej nie dostaniemy się
                          //do jej pól prywatnych
        cout<<"r = "<<r<<endl;
    }
};
```

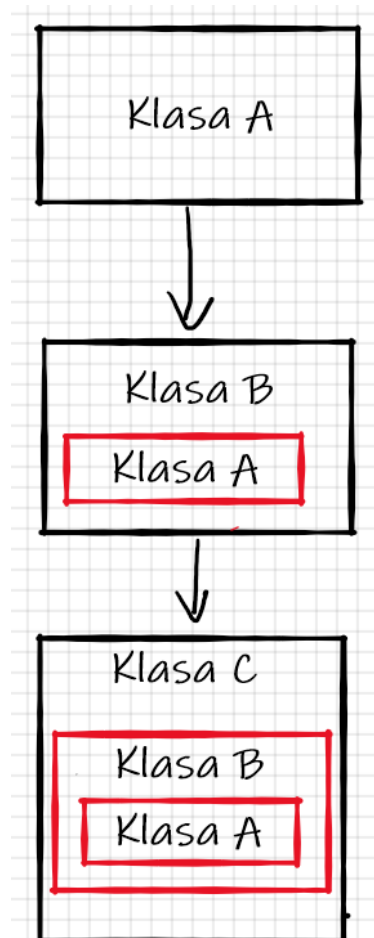

Dziedziczenie wielopokoleniowe

```
class A
{
    // – ciało klasy A
};

class B : public A
{
    // – ciało klasy B
};

class C : public B
{
    // – ciało klasy C
};
```


Dziedziczenie

```
#include <iostream>
#include <sstream>
```

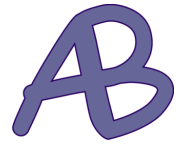
```
using namespace std;
```

```
class punkt
{
protected:
    int x;
    int y;

public:
    punkt(int X, int Y) : x(X), y(Y)
    {
        cout << endl
              << "LOG: konstruktor klasy punkt, z parametrami " << endl;
    }
    void setX(int x) { this->x = x; }
    void setY(int y) { this->y = y; }
    int getX() { return x; }
    int getY() { return y; }
    string toString()
    {
        stringstream temp;
        temp << "(" << x << ";" << y << ")";
        return temp.str();
    }
};
```

Dziedziczenie wielopokoleniowe - PRZYKŁAD

Klasa „punkt” jest bazą do dziedziczenia. Przechowuje współrzędne punktu na płaszczyźnie i posiada podstawowe metody.


```
class punkt_3D : public punkt
{
protected:
    int z;

public:
    punkt_3D(int X, int Y, int Z) : punkt(X, Y), z(Z)
    {
        cout << endl
            << "LOG: konstruktor klasy punkt_3D, z parametrami " << endl;
    }
    void setZ(int z) { this->z = z; }
    int getZ() { return z; }
    string toString()
    {
        stringstream temp;
        temp << "(" << x << ";" << y << ";" << z << ")";
        return temp.str();
    }
};
```

Klasa „**punkt_3D**” dziedziczy publicznie po klasie „punkt”.

Posiada wszystkie składowe klasy „punkt”.

Dodatkowo uzupełniona jest o:

- trzecią współrzędną „z” (punkt w przestrzeni 3D),
- metody pozwalające na odczyt/modyfikację dodanej współrzędnej,
- nową wersję metody „toString()”

Dziedziczenie

```
class pixel_3D : public punkt_3D
{
protected:
    string kolor;

public:
    pixel_3D(int X, int Y, int Z, string K) : punkt_3D(X, Y, X), kolor(K)
    {
        cout << endl
            << "LOG: konstruktor klasy pixel_3D, z parametrami " << endl;
    }
    void setKolor(string K) { kolor = K; }
    string getKolor() { return kolor; }
    string toString()
    {
        stringstream temp;
        temp << punkt_3D::toString() << "-" << kolor << " ";
        return temp.str();
    }
};

int main()
{
    pixel_3D p1(10, 20, 30, "red");
    cout << p1.toString();
    return 0;
}
```

Klasa „**pixel_3D**” dziedziczy publicznie po klasie „**punkt_3D**”, a pośrednio także po klasie „**punkt**”

Posiada wszystkie składowe klas „punkt” i „punkt_3D”

Dodatkowo uzupełniona jest o:

- Kolor (dla czytelności w postaci nazwy koloru),
- metody pozwalające na odczyt/modyfikację koloru
- nową wersję metody „toString()”
Zauważmy, że wywołuje ona jawnie metodę klasy rodzica
`punkt_3D::toString()`

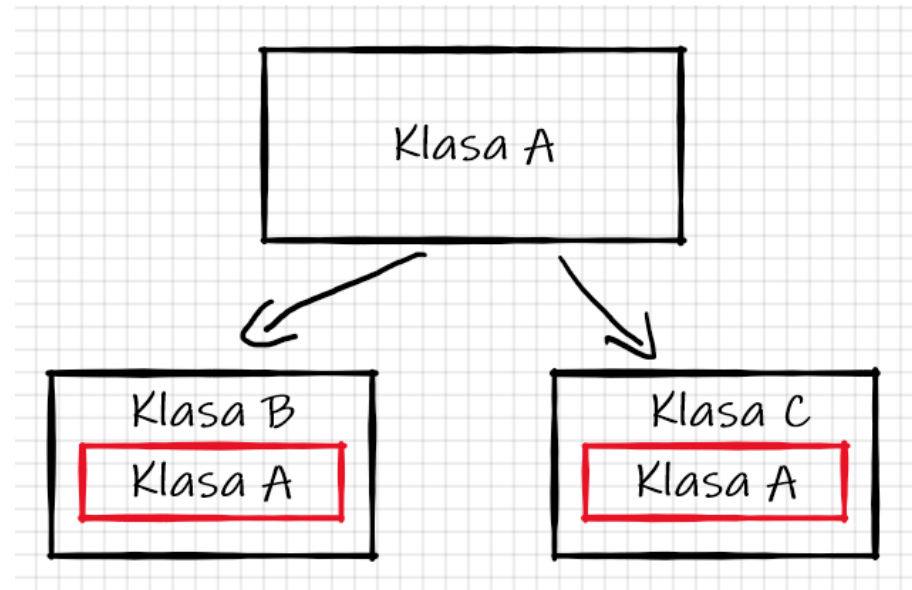

Dziedziczenie równorzędne

```
class A
{
    // – ciało klasy A
};
```

```
class B : public A
{
    // – ciało klasy B
};
```

```
class C : public A
{
    // – ciało klasy C
};
```


Literatura:

W prezentacji wykorzystano przykłady i fragmenty:

- Grębosz J. : ***Symfonia C++, Programowanie w języku C++ orientowane obiektowo***, Wydawnictwo Edition 2000.
- Jakubczyk K.: *Turbo Pascal i Borland C++ Przykłady*, Helion.

Warto zajrzeć także do:

- Sokół R. : ***Microsoft Visual Studio 2012 Programowanie w Ci C++***, Helion.
- Kernighan B. W., Ritchie D. M.: ***język ANSI C***, Wydawnictwo Naukowo Techniczne.

Dla bardziej zaawansowanych:

- Grębosz J. : ***Pasja C++***, Wydawnictwo Edition 2000.
- Meyers S.: ***język C++ bardziej efektywnie***, Wydawnictwo Naukowo Techniczne